

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин
Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

_____ Каріна НЕМАШКАЛО



ВСТУП ДО ФАХУ « МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань **29 "Міжнародні відносини"**
Спеціальність **292 "Міжнародні економічні відносини"**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня програма **"Міжнародний бізнес"**

Статус дисципліни **обов'язкова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Розробники:
к.е.н., доцент

_____ 

Каріна САТУШЕВА

Завідувач кафедри
міжнародних економічних
відносин

_____ 

Ірина ОТЕНКО

Гарант програми

_____ 

Наталія ПАРХОМЕНКО

**Харків
2023**

ВСТУП

Ускладнення та динамізм зовнішнього середовища господарювання, кризові явища, підвищення конкурентної боротьби, фінансово-економічна нестабільність визначають необхідність підготовки фахівців у сфері міжнародних економічних відносин, здатних розвивати їх на міжнародному, загальнодержавному, регіональному рівнях, у сфері управління безпеко-орієнтованим розвитком міжнародного бізнесу на внутрішньому та міжнародному ринках.

Метою викладання дисципліни є надання майбутнім фахівцям знань з проблем сучасного стану й розвитку світової економіки, загальних основ спеціальності та ОП «Міжнародний бізнес», а також уявлення про університет, навички студентського життя для успішного навчання та всебічного розвитку особистості.

Завдання дисципліни формування у майбутніх фахівців системи знань про: основні форми МЄВ, характеристики міжнародної економічної інтеграції та глобалізації; визначення місця і ролі України в міжнародних економічних відносинах, перспективи участі країни в світогосподарських зв'язках;

технології та інструменти опанування професією за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»;

Університет, історію, традиції, досягнення колективу, офіційні позиції визнання Університету в національному та міжнародному освітньому просторі;

особливості організації освітнього процесу в університеті за обраною освітньої програмою та сформувати загальні навички навчання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні основи сучасного стану та розвитку спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

Об'єктом вивчення дисципліни є процес забезпечення професійної підготовки здобувачів за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини» і полягає у формуванні у майбутніх фахівців системи спеціальних знань з проблем розвитку та сучасного стану міжнародних економічних відносин.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
PH1	ЗК2, ЗК3
PH5	ЗК10
PH6	ЗК1, ЗК2

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН9	ЗК2
РН15	ЗК10
РН23	ЗК3

Де,

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

РН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

РН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

РН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

РН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

РН15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

PH23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи спеціальності «Міжнародні економічні відносини»

Тема 1. Зміст та особливості підготовки фахівців за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Предмет вивчення дисципліни, її місце серед інших економічних дисциплін, значення в підготовці спеціалістів. Мета, завдання і підходи до вивчення курсу, його інформаційно-методичне забезпечення.

Організація освітнього процесу в університеті. Види навчальних занять: лекції, практичні, лабораторні, семінарські. Контроль знань здобувачів та критерії їх оцінювання: бально-рейтингова система оцінювання, поточний і підсумковий контроль з дисципліни, підсумкова атестація, критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю, 100 бальна шкала оцінювання в університеті.

Тема 2. Сучасний стан та проблеми розвитку світової економіки, міжнародних економічних відносин.

Теоретичні засади, новітні підходи до функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин. Форми МЕВ, характеристики міжнародної економічної інтеграції та глобалізації; визначення місця і ролі України в міжнародних економічних відносинах, перспективи участі країни в світогосподарських зв'язках.

Змістовий модуль 2. Діяльність здобувачів в університеті ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Тема 3. Навчальна, громадська, наукова та інші види діяльності здобувачів вищої освіти.

Види роботи здобувачів в університеті: аудиторна робота, самостійна робота, консультації з викладачем (науковим керівником), індивідуальні завдання (робота), види практик, написання курсових і дипломних робіт здобувачами вищої освіти, наукова робота, заняття спортом. Види наукової роботи. Написання наукових робіт. Конкурси наукових робіт та олімпіади. Академічна доброчесність. Дозвілля студентів. Життя у студентському гуртожитку.

Тема 4. Залучення здобувачів вищої освіти до міжнародної діяльності.

Інтеграційні процеси в освіті. Глобалізація освітніх послуг. Програми студентської мобільності. Програми двох дипломів.

Міжуніверситетська взаємодія у процесі підготовки фахівців з вищою освітою, тощо). Участь ХНЕУ ім. С. Кузнеця в освітньо-інтеграційних процесах Європи. Болонський процес і його значення для України. Освітньо-наукові програми ЄС (Еразмус+, Горизонт 2020).

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Практичні завдання	
Завдання 1. Концепція, місія та стратегія розвитку університету.	Обговорення загальної концепції розвитку та місії ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Проаналізувати відповідність ОП «Міжнародний бізнес» цілям стратегії розвитку університету.
Завдання 2. Стратегія розвитку Харківської області до 2027 року.	Обговорення та аналіз цілей розвитку міжнародного співробітництва м. Харкова та ринку праці випускників спеціальності.
Завдання 3. Складання резюме.	Оволодіння техніками написання резюме. Порівняльний аналіз резюме в малих групах між здобувачами вищої освіти. Обговорення результатів.
Завдання 4. Місця і роль України у світовому науково-технічному розвитку.	Рейтинги України щодо інноваційного розвитку. Аналіз позицій. Місце МЄВ у науково-технічному обміні.
Завдання 5. Циркулярна економіка.	Визначте ознаки циркулярної економіки та наведіть приклади їх проявлення в діяльності міжнародних компаній-лідерів світового ринку. Результати аналізу презентувати в групі.
Завдання 6. Написання есе, статті, тез доповідей.	Ознайомлення з вимогами до написання наукових статей, тез доповідей. Рівні наукової новизни в дослідженнях.
Завдання 7. Участь ХНЕУ ім. С. Кузнеця в освітньо-інтеграційних процесах Європи	Болонський процес і його значення для України. Освітньо-наукові програми ЄС (Еразмус+, Горизонт 2020).
Лабораторні завдання	
Завдання 1-2. Моніторинг та аналіз	Ознайомитися та проаналізувати інформацію щодо прогнозу попиту на професіоналів за

ринку праці за спеціальністю.	спеціальністю, в рамках аналітичного звіту щодо професійно-кваліфікаційного прогнозування в Україні до 2025р. (https://mon.gov.ua/storage/app/media/nrk/Analitichni-materialy/2-analitichniy-zvit-shchodo-profesiyno-kvalifikatsiynogo-prognozuvannya-v-ukraini.pdf). Порівняти результати моніторингу ринку праці з інформацією онлайн агрегаторів пошуку роботи. Систематизувати та охарактеризувати зміни на ринку праці України за останні 2 роки. Написання аналітичного звіту.
Завдання 3. Чинники цифрової економіки.	Проаналізувати та виявити чинники впливу цифровізації на розвиток світової економіки. З використанням методів комп'ютерної обробки інформації (EXCEL) візуалізувати дані та обґрунтувати отримані результати. Презентувати результати аналізу та обговорити між учасниками груп.
Завдання 4. Стандарти соціальної відповідальності ведення бізнесу.	Визначити найбільш актуальні стандарти, що підтверджують їх дотримання міжнародним бізнесом. Оформити аналітичний звіт обґрунтування отриманих висновків.
Завдання 5. Реклама спеціальності.	Створити рекламу спеціальності для мотивування та заохочення майбутніх студентів для вступу в ХНЕУ ім. С. Кузнеця на спеціальність 292.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблица 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Завдання 1. Підготовка до лекцій та практичних занять.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, робота з науковою літературою, робота в мережі Інтернет.
Завдання 2. Робота з літературними джерелами.	Пошук наукової інформації. Відбір та систематизація літературних джерел. Оформлення завдання щодо обґрунтування актуальності теми дослідження.
Завдання 3. Збір, обробка та систематизація первинної інформації.	Робота із спеціальною літературою, електронний пошук наукової інформації, обробка та систематизація інформації.
Завдання 4. Написання есе.	Написання есе за темами: «Сучасні глобальні

	порівняльні дослідження національних культур та їх використання в міжнародній економіці», «Позиціонування та формування бренду країни на засадах стійкого розвитку», «Цифрова трансформація міжнародного бізнесу», «Принципи економічної дипломатії», «Корпоративна соціальна відповідальність у міжнародному бізнесі», «Ознаки циркулярної економіки».
Завдання 5. Презентація результатів дослідження.	Підготовка презентації результатів дослідження. Оформлення ілюстративного матеріалу.
Завдання 6. Запобігання академічному плагіату.	Ознайомлення з рекомендаціями щодо запобігання плагіату.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Теми 2 – 4), міні-лекція (Тема 1)).

Наочні (демонстрація (Теми 1 – 4)).

Практичні (практична робота (Теми 1-4), семінар-дискусія (Тема 4), ділова гра (Тема 3)), лабораторна робота (Теми 1 – 4), семінарські заняття (1-4).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

Формою семестрового контролю є залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти отримати залік – 60 балів.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді семестрового контролю.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку. Залікова оцінка визначається шляхом сумування балів за усі види поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи під час поточного контролю: презентації та доповіді (10 балів), творче завдання- есе (20 балів), резюме (10 балів), письмова контрольна робота (10 балів), лабораторні роботи (50 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Архієреєв С.І. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини [Текст]: навч. посіб. / С. І. Архієреєв, Н. М. Волоснікова, С. О. Климова; за ред. С.І. Архієреєва; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків: Видво Іванченка І.С., 2019. – 233 с.
2. Міжнародна економіка [Текст]: навч. посіб. / за ред. С. В. Фомішина. – Львів: Новий світ-2000, 2018. – 444 с.
3. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка [Текст]: підручник. / Є.В. Савельєв, І.Я. Зварич; Терноп. нац. екон. ун-т. – Вид. 4-те, перероб. та допов. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. – 423 с.

Додаткова

4. Шнирков О. І. Міжнародні економічні відносини [Текст]: конспект лекцій /О. І. Шнирков, Р. О. Заблоцька. – Дніпро: [б. в.], 2018. – 286 с.
5. Птащенко О. В. Особливості розвитку міжнародного маркетингу високих технологій в умовах глобалізації. Науковий фаховий журнал «Вісник Київського національного університету технологій та дизайну, bulletin of the Kyiv National University of Technologies and Design». Серія «Економічні науки». Київ: КНУТД, 2018. № 2 (121). С. 72–81.
6. Пархоменко Н.О. Вплив тенденцій розвитку глобального середовища на діяльність бізнес-систем // Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». 2020. Вип.12. С.59-68. - Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26023>
7. Резнікова Н. В., Рубцова М. Ю., Іващенко О. А. Перспективи розвитку стратегій міжнародного маркетингу в умовах глобальної конвергенції. Ефективна економіка. 2019. № 7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7382>. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.7.10
8. Резнікова Н. В., Рубцова М. Ю., Рилач Н. М. Інституційні важелі міжнародної конкурентоспроможності національної інноваційної системи: проблема вибору інструментів стимулювання інноваційних підприємств. Ефективна економіка. 2018. № 11. URL:

http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/16.pdf

9. Людина і соціум у глобалізованому світі: монографія / О. К. Чаплигін, Н. С. Корабльова, А. С. Дорошкевич, О. О. Маркозова та інші; за ред. проф. О. К. Чаплигіна. Х.: ХНАДУ, 2012. 340 с.

10. Мочерний С. В. Світове господарство в умовах глобалізації: Монографія / С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна, С. В. Фомішин. - К.: Ніка-Центр, 2006. - 200 с.

Інформаційні ресурси

10. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

11. Офіційний сайт Міністерства Закордонних справ України. Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua>

12. Офіційний сайт ООН. Режим доступу: <http://www.un.org/ru/index.html>

13. Офіційний сайт Євросоюзу. Режим доступу: <http://europa.eu/>

14. Офіційний сайт ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Режим доступу: <https://www.hneu.edu.ua/dokumenty-universytetu/>